

ХРОНІКА

А.В.БЛАНУЦА (Київ), В.А.ДОБРОЧИНСЬКА (Рівне)

II МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ, АСПІРАНТІВ, ЗДОБУВАЧІВ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ»

Традиційно у першій декаді грудня Рівне зустрічає молодих учених на поважному науковому форумі міжнародного рівня, організованому зусиллями Рівненського державного гуманітарного університету спільно з Інститутом історії України НАНУ. Незмінно високий організаційний рівень та ретельний фаховий відбір учасників конференції забезпечується колективом історико-соціологічного факультету університету, очолюваного енергійним деканом канд. іст. наук Валерієм Шеретюком, з одного боку, та членами оргкомітету, представленого вченими з Інституту історії України НАН України – з іншого.

Про важливість та популярність серед молодих учених цього наукового заходу свідчить інформація про представництво його учасників. Так, у роботі конференції персонально й дистанційно взяли участь співробітники провідних наукових інституцій шести країн світу: з України (128 осіб із 12 областей), Польщі (4), Білорусії (2), Литви, Росії та Молдови – по одному. Усі учасники представили свої наукові матеріали для опублікування у 20-му випуску фахового історичного часопису «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії», який, до речі, вийшов друком до початку роботи конференції.

Після привітальних слів представників оргкомітету робота конференції розпочалася з виголошення доповідей на пленарному засіданні. Тут своїми науковими розробками, представленими різними історичними епохами та тематикою, ділилися молоді учені різних наукових закладів та шкіл. Так, канд. іст. наук *А.Блануца* (Київ) продемонстрував презентацію про базові джерела литuanістичних студій в Україні та світі. Цю ж тематику розвинув канд. іст. наук *Д.Ващук* (Київ), акцентувавши увагу на проблематиці пограниччя у Великому князівстві Литовському. Питанню функціонування двору волинського князя Володимира Васильовича була присвячена доповідь аспіранта *С.Синюка* (Рівне). Соціальні суперечності між селянством та шляхтою на Волині після входження Правобережжя до складу Російської імперії стали предметом дослідження аспіранта *В.Денисюка* (Луцьк).

Актуальні питання новітньої історії були представлені у подальших доповідях. Зокрема, канд. іст. наук *І.Хома* (Львів) проаналізував генезу I полку легіону січових стрільців під командуванням *Є.Коновальця*, канд. іст. наук *О.Кукса* (Мінськ) порівняв державотворчі процеси в Україні та Білорусії на початку 1919 р., аспірант *Р.Чорненький* (Івано-Франківськ) розповів про мисливство як елітарний засіб відпочинку населення Станіславського воеводства у міжвоєнний період, канд. іст. наук *І.Скакальська* (Кременець) на основі епістолярної спадщини *Ю.Шумовського* продемонструвала джерельний потенціал у вивченні діяльності духовної інтелігенції Волині першої половини ХХ ст.

Питання, пов'язані з релігійною тематикою, були представлені у доповідях викладача *Л.Загребельної* (Острого) про християн віри євангельської на Рівненщині у 1960–1980-х рр. та канд. іст. наук *І.Булиги* (Рівне) про сучасні проблеми державно-конфесійних відносин в Україні. Значна увага була прикута до різних аспектів історії Другої світової війни. Це і проблематика, пов'язана з усноісторичними дослідженнями у світі та перспективами такого напрямку в Україні, представлена у презентації канд. іст. наук *Т.Пастушенко* (Київ); розгляд періодичного видання «Донецький вісник» як джерела вивчення історії оstarбайтерів Донеччини (аспірантка *О.Мармілова*, Донецьк); дослідження колабораціонізму у роки війни (канд. іст. наук *Ф.Кокошко*, Миколаїв). Важливим напрямком сучасних досліджень є й проблематика економічної співпраці України та Росії, представлена доповіддю викладача *А.Загарія* (Ізмаїл). Роботу пленарного засідання завершила почесна учасниця д-р іст. наук *Н.Щербак* (Київ) доповіддю про актуальні проблеми сучасної вітчизняної історичної науки.

По завершенні пленарного засідання учасники конференції продовжили роботу в чотирьох секціях, де репрезентували результати наукових студій та взяли участь в обговоренні актуальних проблем історичного процесу. Тематика доповідей першої секції («Проблеми суспільно-політичного, соціально-економічного та культурного розвитку України») свідчить про дослідницький інтерес науковців до реконструкції минулості з часу середньовіччя до новітнього періоду. Аспірантка *Т.Трофімук* (Луцьк) розкрила законодавчі заходи російської влади щодо впровадження рекрутської повинності серед єврейських громад Правобережної України у XIX ст. Проаналізувавши рекрутський статут 1827 р., вона визначила характерні риси та особливості виконання єврейським населенням військового обов'язку у складі російської армії. *В.Желізняк* (Кременець) проаналізував функції губернатора у системі адміністративного управління Правобережної України. Церковні процеси на західноукраїнських землях у переддень Великої Вітчизняної війни окреслила у своїй доповіді канд. іст. наук *О.Гуменюк* (Рівне). Українсько-грузинське співробітництво в політичній сфері, етапи становлення та сучасний стан проаналізувала аспірантка *А.Фурса* (Київ).

У межах роботи другої секції («Всесвітня історія в сучасних дослідженнях») увагу присутніх привернув виступ аспірантки *Л.Ісмаїлової* (Луцьк), в якому було порушено характер васальних взаємовідносин, встановлених між Кримським ханством та Османською імперією у 1470-х рр. та простежено їх вияви впродовж XVI ст.

Доповідь канд. іст. наук *Р.Шеретюк* (Рівне) базувалася на ґрунтовному аналізі указів і розпоряджень Катерини II щодо уніатської церкви у Правобережній Україні в кінці XVIII ст. Автор на переконливих фактах довела твердження про цілеспрямовану політику російського самодержавства щодо форсованої ліквідації цієї церкви.

Питання міжнародного життя, зокрема співпраці у військовій сфері між Ізраїлем та СРСР під час війни 1948–1949 рр. знайшли вияв у доповіді аспіранта *Ю.Оксамитного* (Луцьк), який проаналізував перебіг подій. Особливості втілення засад інформаційної політики США в Саудівській Аравії у 1940–1950-х рр. висвітлив *В.Разіцький* (Кременець). Канд. іст. наук *І.Десятничук* (Рівне) окреслив суспільні процеси у Чехословаччині 1960-х рр. і визначив характер економічної незбалансованості та причини кризи напередодні подій «Празької весни» 1968 р.

Окремий блок доповідей засвідчив про зростаючий інтерес до історичного поступу Польщі. Порівняльний аналіз політики Росії й Польщі на межі XX–XXI ст. та її вплив на двосторонні відносини зробила здобувач *А.Гайдукевич* (Рівне), наголосивши на історичній пам'яті як важливому чиннику в зовнішніх відносинах між країнами. Розбудова демократичної моделі державно-політичного розвитку Польщі в

постсоціалістичний період та становлення її як рівноправного учасника європейської спільноти прозвучала у доповіді аспіранта *О.Білянського* (Тернопіль). Про історичні традиції польської дипломатії кінця ХХ ст. ішлося у виступі *О.Клочака* (Київ).

У третій секції («Історичне краєзнавство») увага дослідників сконцентрувалася навколо питань регіональної історії. Проблеми раннього нового часу, зокрема міжконфесійних суперечностей, висвітлила канд. іст. наук *Н.Лопатюк* (Рівне) у доповіді, присвяченій особливостям еволюції статусу Дерманського Свято-Троїцького монастиря на Волині наприкінці XVI – у першій половині XVII ст. Функціонування релігійних осередків, їх благодійно-меценатську діяльність на прикладі Острозького Кирило-Мефодіївського братства у другій половині XIX – на початку ХХ ст. обґрунтувала *І.Тимочко* (Рівне).

Інтерес дослідників привернули події міжвоєнної доби. Саме цьому періоду присвячувалася низка доповідей. Проблеми політичної історії, зокрема діяльність партії «Сельроб» та її взаємовідносини з польською владою, проаналізувала здобувач *Т.Паврозник* (Рівне). Дискусію викликала доповідь аспіранта *С.Синяка* (Рівне), в якій висвітлювалася участь польських парамілітарних організацій у відзначенні ювілейних дат польської держави.

У полі зору дослідників перебувають різноаспектні питання Другої світової війни. Радянський рух опору на території краю висвітлений у доповіді здобувача *Д.Кравчука* (Рівне), а націоналістичний рух проаналізував канд. іст. наук *О.Ленартович* (Луцьк), зокрема збройну боротьбу УПА на Волині на етапі відновлення радянської влади в регіоні. Депортацію волинян на примусові роботи до Третього Райху на матеріалах Волинської області показала здобувач *К.Абрамчук* (Рівне). Суспільно-політичні процеси на Волині на завершальному етапі Другої світової війни висвітлив *В.Мазурок* (Кременець). Культурне дозвілля цивільного населення та німецьких окупантів у Рівному – столиці райхскомісаріату Україна, проаналізувала канд. іст. наук *В.Доброчинська* (Рівне). Роль і значення краєзнавства у системі шкільної історичної освіти, його виховний потенціал у становленні особистості підсумував аспірант *О.Томаченко* (Луцьк).

У четвертій секції («Джерелознавство, історіографія та спеціальні історичні дисципліни») окремим блоком прозвучали доповіді, присвячені дослідженню архітектурних пам'яток. У виступі *Ю.Пшеничного* (Дубно) узагальнено відомості про ранньослов'янські керамічні вироби, виявлені у с. Липа Дубенського району на Рівненщині. Зацікавленість викликала доповідь здобувача *В.Чекуркова* (Рівне), в якій простежується еволюція керамічного посуду в цьому ж регіоні. Автор за результатами археологічних розкопок у м. Дубно проаналізував основні типи керамічного посуду, датованого XV – першою половиною XVII ст.

Частина виступів була присвячена обговоренню сучасних наукових розробок питань джерелознавства та історіографії. Аналіз колонізаційних процесів на Волині у дореволюційній історичній думці прозвучав у виступі канд. іст. наук *О.Шмида* (Рівне). Дискусію викликала доповідь канд. іст. наук *А.Сови* (Львів), в якій проаналізовано праці з питань історії та символіки українських організацій «Сокіл» у Галичині кінця XIX ст. – 1939 р. На основі історіографічного огляду автор зауважив про відсутність комплексного дослідження символіки товариств «Сокіл».

Робота II Міжнародної наукової конференції молодих науковців, аспірантів, здобувачів «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії» продемонструвала налагодження і підтримку творчих контактів істориків в їхніх наукових пошуках. На завершальному засіданні керівники секцій підбили підсумки заходу.